

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК: 338.439.02 (477)

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА ЯК ФАКТОР ЗБЕРЕЖЕННЯ СУВЕРЕНІТЕТУ УКРАЇНИ

Кропивко О. М., кандидат історичних наук, доцент (olena_kropyvko@ukr.net)
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м.Київ

Питанню продовольчої безпеки відводиться особливе місце в концепціях національної безпеки більшості розвинутих країн світу. Інтеграція України у світове та європейське співтовариство актуалізує вказану проблему, оскільки лише за умов гарантування забезпечення населення продовольством за будь-яких умов держава може проводити незалежну політику. Україна є соціальною державою, політика якої спрямована на створення умов щодо забезпечення гідного рівня життя людини [1]

За час, що минув від повномасштабної агресії, чітко окреслилася роль нашої держави у забезпеченні населення світу продовольством. Адже потреба у їжі є базовою потребою людства, яке у 1900 р. становило 1,6 , а сьогодні – майже 7,9 млрд. осіб [2].

У Проєкті Закону «Про основи продовольчої безпеки України» (2011) запропоновано визначення продовольчої безпеки України як « здатності держави задовольняти потреби населення в харчуванні ... незалежно від внутрішніх і зовнішніх умов (погроз), спроможність забезпечити ... збереження генофонду нації, сталість розвитку, інтеграцію країни у світовий економічний простір, суверенітет і незалежність» [3].

Продовольча безпека є базовим елементом національної безпеки, що яскраво проявилось за останні півтора року. Адже війна поставила нові виклики перед органами державної влади всіх рівнів – від Президента і Парламенту, Кабінету Міністрів до голів ОТГ.

Слід зазначити, що вищі владні структури досить оперативно відреагували на загрози. Так, вже за місяць після початку війни, ВРУ видала Постанову «Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення державного регулювання продовольчої безпеки та розвитку тваринництва та ухвалила Закон

України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану». Кабінетом Міністрів України видано низку постанов і розпоряджень «Деякі питання фінансового забезпечення підтримки підприємництва, зокрема сільськогосподарських товаровиробників, в умовах воєнного стану» (12.04.2022), «Про затвердження плану заходів забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» (29.04.2022), «Про підписання Угоди про фінансування заходу “Зменшення вразливості та підвищення продовольчої безпеки через підтримку постраждалого населення та сільськогосподарського виробництва в Україні (Контракт з розбудови держави та посилення стійкості)” (27.08.2022), УГОДУ між Урядом України та Продовольчою та сільськогосподарською організацією Організації Об’єднаних Націй (ФАО) про створення Проектного офісу ФАО та надання технічної та гуманітарної допомоги Україні (04.11.2022).

Продовольча безпека стала маркером процесів військово-політичної конфронтації і розгортання повномасштабної війни рф проти України, яка має вплив на стабільність і безпеку існуючого світопорядку.

На конференції міністрів сільського господарства G-7 13 травня 2022 року зазначалося, що наслідками продовольчого шантажу з боку росії стане внутрішньополітична нестабільність, ймовірність спалаху конфліктів та масова міграція населення з країн Азії та Африки.

У рейтингу The Economist Intelligence Unit, Україна у кінці 2022 р. за Глобальним індексом продовольчої безпеки посідала 71 місце [4]. Якщо порівняти цей показник з результатами рейтингу, проведеного у 2018 році, вона втратила 9 позицій, а у порівнянні з 2015 роком – 19 [5].

Проте навіть в умовах війни і масштабних втрат економічного потенціалу, українська держава продовжує бути одним із основних світових експортерів зерна. Це дозволяє розвивати зовнішньоторговельні зв’язки з країнами Близького Сходу, Африки, ЄС, лобіювати свої інтереси в міжнародних організаціях і мати позитивний міжнародний імідж, як стабільного партнера.

Отже, продовольча безпека сьогодні розглядається як важливий фактор забезпечення внутрішньої стабільності української держави, яка до того ж забезпечує їй місце провідного актора у глобальній системі постачання продовольством.

Перелік посилань

1. Г. М. Колісник. Продовольча безпека України та особливості її розвитку [http://ird.gov.ua/sep/sep20155\(115\)/sep20155\(115\)_072_KolisnykHM.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20155(115)/sep20155(115)_072_KolisnykHM.pdf)
2. Чи зможе аграрна галузь нагодувати населення планети: погляд у майбутнє <https://agroelita.info/chy-zmozhe-ahrarna-haluz-nahoduvaty-naselennia-planety-pohliad-u-maybutnie/>
3. «Про основи продовольчої безпеки України» <https://ips.ligazakon.net/document/JF6GI00A?an=5&scop=64&fcop=118>
4. Індекс продовольчої безпеки українців є найнижчим у Європі <https://landlord.ua/news/indeks-prodovolchoi-bezpeky-ukraintsiv-ie-nainyzhchym-u-ievropi/>
5. Н. Горін. Окремі показники продовольчої безпеки України в глобальному вимірі // <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/intrel/article/view/11048/11354>